СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 11. — Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 13. січня, 1923. — VOL. XXXI. — No. 11. — Jersey City, N. J., Saturday, January 13, 1923. — THREE CENTS

ЗА МІСЯЦЬ КІНЧИТЬСЯ ЗБІРКА НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ БІДНОМУ КРАЄВИ!

Українські громади: Подбайте в найблизших днях, щоби кожда з Ваших громад була достойно заступлена у загальній збірці на Фонд Негайної Допомоги!

АМЕРИКА ДІСТАЛА ПРОТЕСТ НІМЕЧЧИНИ ПРОТИ НАЇЗДУ НА РУР

ВАШІНГТОН, 11. січня. — Нині пізно по полудни уряд дістав ноту від німецького уряду, в котрій сей протестує проти заняття Францією околиці Рур.

Німеччина в своїй ноті заявляє, що заняттє Рур противиться постановам версайських договорів. На основі договору аліянти малиби право увійти на німецьку територію лишень тоді, якби Німеччина самовільно не сповнила якоїсь точки трактату. До того, вони малиби право до такої інвазії лишень на основі одноголосної згоди; одна держава сього робити не може. З огляду на се, Німеччина заявляє, що вона вважає версайський договір за зломаний і за незобовязуючий для себе.

ПРОЦЕС ПРОТИ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

БЕСТРОП, Луизіяна, 11. січня. — Нині переслухано дальших 6 свідків, покликаних стейтовим прокуратором проти потайної організації Ку-Клакс-Клена.

Всі свідки не хотіли зізнавати нічого обтяжаючого проти організації. Один лишень свідок, Р. Л. Дейд, мейор міста Мер Рудж, говорив отверто все, що знав. Він пятнував організацію як головного виновника нечуваних злочинів терору та кровопролиття. На його думку, завдяки Кленови місто перемінилося з мирного, спокійного та законолюбного міста в розбите на групки, ненавидячі себе взаїмно, повне жорстокости та звірств.

ПРОЦЕС ЗА ГЕРИНСЬКУ МАСАКРУ СКЕБІВ

МАРІОН, Илинойс, 11. січня. — Оборона пяти робітників, обжалованих за участь в геринській масакрі скебів, покінчила нині покликуваннє відводових свідків, яких цілю було довести, що ні один з обжалованих не був в час убийства скебів на місци убийства. Оборона заповідає, що вона почне тепер покликувати свідків, які будуть доказувати неправдивість поодиноких зізнань свідків прокураторії.

Переслухані нині свідки зізнавали самоперше про обжалованого Гилера та Грейса, кажучи, що вони ніяк не могли бути на місци убийства. Пять свідків, з того три майнери, один голяр та один послугач в „пул-рум"-і, зізнали, що дня 22. червня в самі заворушення сі обжаловані були дві милі від місця подій.

АМЕРИКАНСЬКО-АНГЛІЙСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗА ВОЄННІ ДОВГИ

ВАШІНГТОН, 11. січня. — Конференція американської та англійської довжної комісії застановлялася нині над способом сплати процентів від воєнних довгів, які винна Англія Америці. В сій справі уложено проект для потвердження американського конґресу.

З перебігу нарад видно, що конференція незадовго покінчиться.

СПРАВА „ОДНОЇ ВЕЛИКОЇ ЮНІЇ" СЕРЕД ЗЕЛІЗНИЧНИКІВ

КЛИВЛЕНД, Огайо, 11. січня. — Уряд юнії робітників, занятих при удержанню зелізниць, вислав до других зелізничих юній летючку, аґітуючу за організацією всіх зелізничих робітників в „одну велику юнію".

Покищо уряди двох других зелізничих юній, а саме: юнії зелізничих машиністів та юнії зелізничих трейнменів, відповіли, що вони на думку не годяться.

КОНФЕРЕНЦІЯ СЕРЕДНО-АМЕРИКАНСЬКИХ РЕПУБЛИК

ВАШІНГТОН, 11. січня. — Відбуваючася тут конференція середно-американських републик уже кінчить свою роботу.

Конференція поробила начерки цілого ряду межидержавних умов про полагоджування незгод межи поодинокими републиками Центральної Америки.

МАЙНЕРИ ХОЧУТЬ ЗГОДИ

ВАШІНГТОН, 11. січня. — Майнерська юнія висвала нині до Вуглевої Комісії Злучених Держав телеґраму, в котрій заявляє, що вона буде докладати всіх старань, щоби довести до згоди на конференції з представниками вуглевих підприємств, що має початися десь коло 18. січня в Ню Йорку.

Вуглеві підприємці ще не рішилися приняти запрошенне на сю конференцію, але визначні урядники їх товариства заявляють, що вони після всякої правдоподібности запрошенне приймуть.

ЖІНОЧА ПРОМИСЛОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

ВАШІНГТОН, 11. січня. — Нині отворено тут тридневу конференцію для допомоги жінкам в промислі, яку скликало жіноче бюро при департаменті праці.

Конференцію відкрив секретар праці Дейвис. В ній бере участь коло 350 делеґаток, представляючих 60 ріжних організацій з 40 стейтів.

Конференція має таку саму ціль, яку має жіноче бюро при міністерстві праці, а саме усталенне мір та політики, які попирають добробут жінок, занятих в промислі, поправляють умови праці, збільшують видатність жіночої праці та дають жінкам більше нагоди до зарібку.

СОЦІЯЛІСТИ ЗА ПОЛІТИКОЮ ЛА ФОЛЕТА

МЕДИСОН, Вискансин, 10. — Стейтовий сенат уконституувався нині, назначивши на всі становища прихильників партії Ла Фолета.

Замітно, що соціялісти, які все ставлять своїх кандидатів, сим разом їх не ставили, але згодилися на всіх, поставлених партією Ла Фолета, показуючи тим свою повну згоду на його політику. Три соціялістичні голоси в стейтовім сенаті рішили про переваґу партії Ла Фолета.

ВИБУХ БОМБИ ПІД ДОМОМ МАЙНЕРА

ВАШІНГТОН, Па., 10. січня. — Від вибуху бомби, підложеної видно злочинною рукою, погиб ту майнер Леслі Едвардс та його малолітна дочка. Вибух розірвав дім на куски.

З РОЗПРАВИ ПРОТИ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

БЕСТРОП, Луизіяна, 10. січня. — Межи свідками, що ставили перед судом в справі потайної організації Ку-Клакс-Клена, була вдова по Томасі Ричардсі, що мав пасти жертвою вбийства, поповненою сею орґанізацією.

Жінка росповідала, що члени Ку-Клакс-Клена напали були раз на її мужа та хотіли його вбити за змову на житте дра. Меккойна, але він переконав їх, що він немає ніякого злого наміру проти нього. Його пустили свобідно, але в кілька днів напали на нього знова, арештували, мучили й вбили.

Дальші свідки зізнали, що вони знають декотрих учасників нападу. Вони вичислили поіменно сімох членів Ку-Клакс-Клена, і їх арештовання сподіються кождого дня.

ПОЖАР В ШКОЛІ

В деревляній прибудові одної школи в Бронксі в Ню Йорку вибух в середу пожар. В будинку є вісім кляс, а в них в час вибуху пожару було 320 малих дітий. Огонь почався в пічкурни будинку і поширився поволи на весь будинок. Завважала його одна вчителька. Повідомивши дітий сейчас про небезпеку, вона завізвала їх опустити дім в порядку. Діти її кляси вийшли сейчас в найбільшім ладі. Вчителька зараз повідомила директорку школи, і ся зробила те саме з усіми другими клясами. Таким чином, завдяки присутности ума одної вчительки, всі діти вийшли безпечно на вулицю. Всі діти, з виняткомодної кляси, вратували своє одіння.

ДЕ БУДЕ У. Н. ХОР?

JANUARY

Tues. 30th — Kansas City, Missouri Convention Hall.
Wed. 31st—Leavenworth (?)

FEBRUARY

Thurs. 1st—Omaha, Nebr. Auditorium
Fri. 2nd—Des Moines, Iowa, Coliseum
Sat. 3rd—Davenport, Iowa, Augustana Gymnasium
Sun. 4th—Matinne — Milwaukee, Wis. Pabst Theatre
Sun. 4th—Evening — Chicago, Ill. Auditorium Theatre
Mon. 5th—Peoria, Ill. Shrine Temple.
Tues. 6th—St. Louis, Mo. Coliseum.
Wed. 7—Louisville, Ky. Kosair Temple
Thurs. 8th—Indianapolis, Ind. (?) Cadle Tabernacle
Fri. 9th — Cincinnati, O. (?) Emery Auditorium
Sat. 10th—Dayton, O. (?) Memorial Hall or Columbus (?)
Sun. 11th — Cleveland, O. Masonic Temple
Mon. 12th—Toledo, O.
Tues. 13th — Ann Arbor, Mich. Hill Auditorium
Wed. 14th—Flint, Mich. (?)
Thurs. 15th—Ft. Wayne, Ind. Majestic Theatre
Fri. 16th—Butler, Pa. (?)
Sat. 17—Pittsburgh, Pa. Syria Mosque
Sun. 18th—Youngstown, O.
Mon. 19th—Erie, Pa. (?) Park Theatre
Tues. 20th — Buffalo, N. Y. Elmwood Music Hall
Wed. 21st—Rochester, N. Y. Eastman Theatre
Thurs. 23nd — Auburn, N. Y. Auditorium
Fri. 23rd—Ithaca, N. Y. Cornell University
Sat. 24th — Utica, N. Y. Utica State Armory
Mon. 26th—Binghamton, N. Y. Kalurah Temple
Tues. 27th—Scranton (?) Town Hall
Wed. 28th—Pottsville, Pa. Hippodrome

Місцевости зі знаками (?) еще не певні.

ОБМЕЖЕННЯ МУРИНІВ НА УНІВЕРСИТЕТІ

Гарвардський університет в Кейбридж, Месечузетс, не допускає Муринів мешкати в удежуванім університетом академічнім домі.

Зарядженнє університету виринуло недавно, коли заряд дому викинув одного Мурина, котрому вже був дозволив там жити.

СТЕРЕЖУТЬ БОСТОНСЬКІ ЦЕРКВИ

До бостонської поліції дійшла вістка, що кілька місцевих церков дістало непідписані погрози. Наслідком сього суперінтендент міської поліції приказав начальникам поліційних відділів в поодиноких міських округах мати бачне око на церкви.

НОВИЙ НАРКОТИК

Перед наркотиковим відділ нюйорського поліційного суду приведено оногді дві жінки та двох мущин, які в публичнім ресторані заживали нового наркотика, дуже подібного до тютюну, а званого „маріґвана". Його курять подібно як тютюн, і людина, що заживала його два-три рази, почуває відтак потреба заживати його на все.

ФАБРИКАНТИ ЖІНОЧОЇ ОДЕЖІ УСТАНОВЛЯЮТЬ НАЙВИСШОГО СУДДЮ СВОГО ПРОМИСЛУ

НЮ ЙОРК, 11. січня. — Товариство фабрикантів жіночої одежі установило собі в особі Давида Мозессона найвисшого суддю свого промислу, який має „вичистити" сей промисл з ріжних надужить в його середині.

„Диктаторови" ще не установленовлено пенсії; ріжні позиції подають проект на 50,000 долярів річно.

Подібних „диктаторів" промислу має вже промисел виробу рухомих образків та підприємства для гри в опуку („бейзбол").

МАЄТОК НА СОБАЧИЙ ШПИТАЛЬ

Нюйорська богачка пані Сидмон Мекгай так не злюбилю людського товариства, що вона зробила завіщаннє, після котрої весь її великий маєток має по її смерти перейти на Товариство Для Охорони Звірят на шпиталь для собак.

ДИТИНА З УСІМИ ЗУБАМИ

В Линкольн Госпитал в Ню Йорку вродилася в середу дитина з усіми зубами. Мати її має всего 17 літ. Дитина померла в дві години по вродженню. Лікарі шпиталя кажуть, що за їх практики ще ніколи не трафлялося, аби дитина вродилася з поними щоками зубів.

ПРИВАТНІ РУХОМІ ФОТОҐРАФІЇ

Велике підприємство для виробу фотоґрафічних апаратів („камер") „Істмен Кодак Ко." в Рочестер, Ню Йорк, каже, що воно вже не вдоволяється спопуляризованнєм звичайного апарату до фотоґрафовання. Задумало воно завести та поширити апарати до знимання приватних рухомих образків. Через три роки ряд інжинерів до роблення апаратів, знатоків сочок та хеміків працював над удосконаленнєм апарату для знимання рухомих образків, який підходивби для вжитку аматорів. Тепер підприємство оголошує, що його зусилля увінчалися доспіхом і незадовго апарат появиться на ринку.

Підприємство вишле незадовго одного свого представника по Америці на відчити про новий апарат, котрий буде зватися „Мовшен Пікчер Кодак", а котрий буде мати в собі 100 стіп фотоґрафічної листви на 16 міліметрів широкої. Машинерія апарату має бути подібна до машинерії професійних рухомих камер.

40,000 ФРАНЦУСЬКОГО ВІЙСКА НАПАЛО ВЖЕ НА НІМЕЦЬКУ КРАЇНУ РУР

ПАРИЖ, 11. січня. — Французька армія заняла промислове місто Ессен в німецькій углевій долині Рур. В самому місті є вже 6,000 французького війска, а в околиці 36,000.

Тепер французька армія іде на місто Бохум, осередок углевого промислу в Рур.

Німецьке населеннє приняло наїзд спокійно, але з ворожими окликами.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ЗА НАЇЗДОМ НА НІМЕЧЧИНУ

ПАРИЖ, 11. січня. — В голосованню над справою наїзду на Німеччину у французькому парляменті 478 голосів заявилось за наїздом, а тільки 86 проти наїзду.

НІМЕЦЬКІ АМБАСАДОРИ ПОКИДАЮТЬ ПАРИЖ І БРУКСЕЛЮ

ПАРИЖ, 11. січня. — Німецький амбасадор в Парижі, др. Вільгельм Маєр і посол в Брукселі, столиці Бельґії, др. Ляндсберґ, виїхали нині домів, навіть не повідомляючи французького і бельґійського правительства.

АМЕРИКАНСЬКА АРМІЯ З ЕВРОПИ ВІДТДЕ 21. С. М.

КОБЛЄНЦ, Німеччина, 11. січня. — Американська окупаційна армія в Німеччині вже пакується до повороту до Америки. Вона відплине з Европи з пристані в Амстердам, в Голяндії, дня 21. с. м. кораблем Ст. Міґіл.

РОБІТНИЧІ ЮНІЇ ЗА ПЕРЕДАЧЕЮ СПРАВІ „ВІДШКОДОВАНЬ" ЛІЗІ НАРОДІВ

АМСТЕРДАМ, Голяндія, 11. січня. — Екзекутивний комітет Міжнародньої Федерації Робітничих Юній приняв резолюцію, якою взиває всі юнії у світі, щоби справу німецьких „воєнних відшкодовань" аліянтам віддати до вирішення Лізі Народів, а не допустити до способів, які тільки спричинять дальшу анархію в Европі.

ЛИТОВЦІ ВИГНАЛИ ФРАНЦУЗІВ З МЕМЕЛЯ

БЕРЛІН, 11. січня. — Литовський „вільний корпус" заняв цілу область Мемеля кромі самої пристані Мемель. Деякі батальони є цівільні а деякі військові. Населеннє, яке є переважно литовське, стануло по стороні „вільного корпуса".

Французьке військо в числі 200 жовнірів втікло перед Литовцями до пристані Мемель.

Литовці поспішились із заняттєм Мемеля, щоби аліянти не вирішили сього питання в користь Поляків. Литовці все стоять при сім, що Мемель їх, а Поляки хотіли проголосити Мемель невтральним міжнароднім містом, де Поляки мали би такісамі права як в Данціґу. Боячись того французького замаху, Литовці випередили Французів, виперли їх, і самі заняли Мемель.

НЕДУГА РОСІЙСЬКОГО ЦАРЯ

БЕРЛІН, 11. січня. — Нині виїхав відсі др. Воґт, директор невральґічно-біольоґічного інститута, до Москви на нараду з московськими лікарями у справі стану здоровля голови большевицького „совнаркома", Миколи Леніна.

В большевицьких кругах в Берліні одержали відомість, що стан здоровля Леніна раптово гіршає.

МУССОЛІНІ ХОЧЕ УТВЕРДИТИ СВОЮ ВЛАДУ

РИМ, столиця Італії, 10. січня. — Провідник італійських фашістів і примієр італійського кабінету Беніто Муссоліні таки надобре забирається до утвердження свого панования в Італії.

Він скасував королівську поліційну ґвардію, а створив свою ґвардію котра стоїть під його приказами. Він порозвязував всі патріотичні зоружені організації, оставляючи тільки організацію фашістів.

Тепер він заповідає, що навіть з гроший усуне портрети короля Віктора Емануїла, а умістить старинні римські палки і сокири.

БУВШИЙ ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ КОНСТАНТИН ПОМЕР НА ВИГНАННЮ

ПАЛЄРМО, Сицилія, Італія, 11. січня. — Нині помер тут на вигнанню недавно уступивший грецький король Константин.

РОСІЯ ГОТОВА НАПАСТИ НА ПОЛЬЩУ

МОСКВА, столиця Московщини, 10. січня. — Тутешня російська преса пише, що напад Франції на Німеччину може викликати нову світову війну.

Часописі пишуть, що як Франція нападе на Німеччину, а із сходу піде проти Німеччини Польща, то Росії годі буде задержати невтральність у відношенню до Польщі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НЕ НАПІЙ, А ОТРУЯ.

Прогибіційний комішенер стейту Вест Верджінія дав кільком професорам хемії розслідити ряд пробок, зібраних прогибіційними урядниками з пива домашнього виробу. Вислід хемічного розкладу пробок дуже цікавий та повчаючий.

Хеміки саме ствердили, що майже всі пива домашнього виробу — чиста отруя. Майже в усіх зібраних для їх розсліду прібках хеміки найшли небезпечні здоровлю признаки гниття ріжних матерій, розкладу, плісні, псуття. Межи инчими хоробливими зародками, що часто трафляються в напитках домашньої роботи, є так званий ковбасний бакциль, котрий викликує люте затроєннє жолудка, так само остре, як затроєннє, викликане гнилим мясом.

Не менче цікаві уваги лікарів-хеміків про те, о скілько можнаби запобігти недугам та затроенням, що ширяться наслідком попадання нечистостий в напитки домашньої роботи. Ореченнє говорить, що власти ніяк не зможуть означити, хто винуватий за те, що в напитках появляються сі всі нечистости, з огляду на те, що власти ніяк не зможуть прослідити, хто саме винуватий за продаж нечистости, бо звичайно складові части, вживані при виробі алькоголю вдома, купується в двох або й більше складах.

Тому одинокою зарадою булоби зовсім закинути варити в дома алькоголь та споживати варені приватно напитки. Лишень так людина може бути певна, що з келішком напитку не проковтне смертоносні, убийчі зародки, які за два роки існування прогибіції виправили вже на той світ неодну сотку легкодухів.

ГЕТЬ ДІТИ З ФАБРИК.

Як подають обзнакомлені зі справою люди, в Злучених Державах тепер понад міліон дітий низше 15 літ життя, занятих зарібком. З того числа яких 600,000 занятих на фармах, а решта по фабриках.

Робота на фармі, о скілько вона відбуваеться на фармі родичів дитини, під їх доглядом, та о скільки вона не перешкаджає дитині ходити правильно до школи, звичайно не принесе дитині великої шкоди. Інакше з працею у фабриці: Ся не лишень забирає дитину від школи, але ще виснажує тіло дитини, підриває її моральність, здержує її умовий розвій. Не треба й казати, що дитина своєю дешевою, занадто дешевою працею у фабриці викидає дозрілого робітника та понижує загальний уровень робітничої заплати, стаючи в той спосіб мимовільно ворогом робітництва. Словом, діточа праця, та ще в такім краю, як Злучені Держави, справдішний скандал.

Проти неї розумні люди боролися здавна. І найшли ворогів не лишень в живих, заскорузлих, самолюбних людях, але й в самих політичних установах. Одною з головних перешкод на дорозі до усунення дітий з фабрик був політичний устрій Злучених Держав, головно розділ власти межи влади: федеральну, з одного, та стейтову, з другого боку. Кілько разів прихильники поправи умов життя робітничих дітий хотіли завести стейтовий закон для охорони дітий, сейчас вороги викрикували, що се противиться інтересам стейту, бо коли викинеться дітий з фабрик стейту, фабриканти перенесуть свої фабрики до других стейтів, які вживати дітий не забороняють. Виходило, що нема инчої ради, хиба постаратися, щоби всі стейти такий закон ухвалили, — що, очивидно, є близьким до чистої неможливости.

Ще одним виходом зі ситуації булоби ухвалити федеральний закон, який обовязувавби цілий північно-американський союз. Такі спроби справді роблено, але Найвисший Суд Злучених Держав за кождим разом признав такий закон неконституційним, себто незгідним з конституцією: мовляв, межи ненарушимими правами, які конституція застерегла стейтам, є також право порядкувати своїми промислами.

По довгих спробах Американці додумалися, що треба змінити свою конституцію так, щоби конгрес мав справо видавати такий закон для всеї юнії. В конгресі власне ведуться тепер переслухання в тій справі. За проектом виступали поважні жіночі організації, а попри них обєднанне робітничих юній, Американська Федерація Праці, що сама має коло 5 міліонів членів. З сього можна вносити, що за рік-два прийде до давно вже потрібної зміни та що зітреться се, попри лінчі на Муринів найбільше пятно на славі Америки.

ЛЕМКИ ПРО ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ.

Громадянин Петро Чопак, Українець-Лемко з Кенонзбург, Па., пересилаючи до Галицької Місії у Вашингтоні від своеї невеличкої громади 35 дол. на Фонд Негайної Допомоги, пише:

„Може ніхто з нас в Галичині не витерпів стільки лиха від Ляхів що ми Лемки. Тому і боротьба з Ляхами пориває нас Лемків більше як других. Хоч живемо тут в Америці десятки літ і многі з нас вже навіть тут внуків діждалися і хоч прийдеться нам тут мабуть і вмирати, то серце наше все таки з нашим бідним, а так любим і дорогим нам рідним селом в старім краю. Ми раді би хоч почути, що нашим браттям і рідні нашій легше стало. По тій то причині наші старі Лемки в Америці давали так численно жертви на визвольну боротьбу складаючи Позичку Національної Оборони, а тепер Фонд Негайної Допомоги. Такі громади як Обурн, Йонкерс, Пасейк і многі другі, що тепер зложили такі гарні жертви на Негайну Допомогу то се наші чисто лемківські громади. Лемки знають ляцький батіг краще других, тому так завзято допомагають нашому Правительству в його боротьбі о визволення рідного краю.

Петро Чопак.

ВНУТРІШНЯ БОРОТЬБА В ПОЛЬЩІ З ПРИВОДУ ВБИВСТВА ПРЕЗИДЕНТА НАРУТОВИЧА.

(Від власного кореспондента).

З телеграм уже знаете, що нововибраного президента польської републики Нарутовича вбив всепôляк Невядомський, та що польський сойм і сенат на спільнім засіданню вибрали нового президента Войцеховського.

І так світ має нову сензацію. Доси з Польщі приходили тільки відомости, що галицькі Українці вбивають представників польської окупаційної власти. Тепер Поляк убив Поляка: громадянин польської републики — президента польської републики.

При тім, коли українська рука доси не мірила висше воєводи (Федакова куля, як він сам на суді заявив, була призначена не для президента польської републики Пілсудского, тільки для львівського воєводи Грабовського), — то Поляк вимірив як найвисше: в голову польської держави.

Вбивство президента Нарутовича, се один з епізодів боротьби за державну власть у Польщі.

Початків сеї боротьби треба шукати ще в початках світової війни, коли Поляки поділилися на два табори: австрофільсько-германофільський і москвофільсько-антантофільський.

По стороні Австро-Угорщини й Німеччини стали західно-галицькі консерватисти, демократи з цілої Галичини, людовці, які як партія селянська мали підставу в Західній Галичині, і ціла польська соціялістична партія, з усіх частий Польщі.

На тій самій орієнтації стояли анальогічні групи в Познанщині.

По стороні Росії й антанти стояли всі польські групи російської Польщі з виїмком польської соціялістичної партії. В Галичині й Познанщині стояли по стороні Росії й антанти всеполяки ріжних відтінків.

Коли відкинемо групи місцевого характеру, які стояли чи по стороні Австрії й Німеччини чи Росії або з льояльности або з опортунізму, а візьмемо на увагу цілу Польщу, себто всі польські землі без ріжниці на державну приналежність, то одержимо **дві ідейні групи,** які обнимали цілу Польщу: 1) по стороні Австро-Угорщини й Німеччини стояла польська соціялістична партія і близькі до неї ліві групи, 2) по стороні Росії всеполяки ріжних відтінків.

Соціялісти клали головну вагу на здобуттє державної незалежности, хоч-би незалежна польська держава й не обнимала від разу всіх частий Польщі. Їх клич був: **через незалежність до з'єдинення.** Головним ворогом польської державної незалежности вони вважали Росію й тому стали по стороні Австро-Угорщини й Німеччини. Для боротьби за державну незалежність старалися вони утворити **польську оружну силу.** Так повстали польські легіони під проводом Йосифа Пілсудського.

Всеполяки клали головну вагу на з'єдиненнє польських земель. Головним ворогом уважали вони Німеччину й її союзницю Австро-Угорщину. За ціну з'єдиння годилися вони на державний звязок Польщі з Росією, в дусі маніфесту начального вожда російської армії, вел. кн. Миколи Миколаєвича.

Хід світової війни показав, що оба польські табори причинилися до відзискання незалежности Польщі.

Найперше Німеччина і Австро-Угорщина заняли ті польські землі, які належали до Росії, і проголосили утворенне польської держави (1910 р.).

В дійсности не була се самостійна польська держава, тільки німецька окупація. Пілсудский, який не міг примиритися з сим окупаційним режімом, був інтернований німецькою владою.

Одначе його твір, польські легіони, остали і стали основою польської армії.

Прийшла російська революція і принесла новий стан в твореннію польської держави. Російське тимчасове революційне правильство (Керенський) зреклося всяких прав Росії до Польщі і признало повну державну незалежність Польщі.

Так Польща визволилася з під Росії.

А з-під Німеччини й Австро-Угорщини визволили й держави антанти. Розбиті в світовій війні, центральні держави не тільки перестали бути окупантами бувшої російської Польщі, але віддали Польщі також Німеччини Познанщину, Австрія польську часть Галичини і Шлеска.

В хвилі побіди держав антанти і розбиття центральних держав державна власть у Польщі дійсну силу. Дійсною силою було військо. Військо утворили ліві партії під проводом Пілсудского. Тому головою держави став Пілсудский, а президентом міністрів соціяліст Морачевський.

На міжнародній арені Польща залежала від держав антанти. Перед державами антанти представляв Польщу „Польський Національний Комітет" в Парижі, зложений з всепольських груп.

Так на самім початку державного життя зарисувалося противенство між державною владою в краю і між представництвом держави на міжнародній арені.

В краю мали державну власть ліві партії під проводом Пілсудского, в Парижі репрезентували Польщу всеполяки.

Одначе і в краю ліві партії не мали за собою більшости населення. Кабінет Морачевського ще перед виборами до першого польського сойму мусів уступити. Голова держави Пілсудский мусів піти на компроміс з всеполяками і покликати на президента міністрів Падеревського.

Перший сойм не дав переваги ні всеполякам ні лівим. Головною його рисою було розбиттє на безліч невеличких груп. Солідної більшости, яка є конечною умовою парляментарної системи, коли ся система має дати постійне правліннє, не було. Про істнуваннє або упадок кабінету, про приняттє або відкиненнє якогось закона могла рішати й рішала иноді найменша група.

Та на тлі сього роздрібнення все таки ясно зарисовувалися головні політичні лінії: боротьба всеполяків проти лівих, у першій мірі проти Пілсудского.

Під кличем сеї боротьби велися нові вибори до сойму й сенату. Одначе й вони не принесли прояснення. Правда, з'єдинені всепольські групи ввійшли до сойму як найсильнійша група, — одначе більшости не осягнули. Супроти лівих польських партій має всепольське з'єдиненнє ту висшість, що ліві партії не є з'єдинені і часто будуть себе поборювати. Далі появилися в соймі й сенаті чисельні групи національних меншостий: Жиди, Німці, Українці з Волині, Холмщини й Підляша.

Положеннє таке, що всепольське з'єдиненнє має більшість серед польських груп, але не має більшости в цілім соймі, бо польські ліві групи й національні меншости творять більшість.

Першою задачею нового сойму й сенату був вибір нового президента републики.

Пілсудский відмовився кандидувати. Заявив, що не надається на президента. За причину подав, що конституція не дає президентови власти, за те вимагає від нього вмілости годити партійні противенства, йти на компроміси. Сього він, Пілсудский, не вміє, бо як політичний діяч вийшов з партійної школи, а як військовий командант привик виконувати дійсну власть.

З приводу сього становища Пілсудского треба сказати, що воно було би инакше, коли-б він міг опертися о відповідну соймову більшість. Маючи таку більшість, яка відповідалаби його політиці, міг би він через неї виконувати дійсну власть.

Прийшли вибори президента і в пятім голосуванню вибрано Нарутовича, який одержав більшість дякуючи голосам національних меншостий.

Сей вибір заострив партійну боротьбу між Поляками до найвисшої міри.

Всепольські групи заявили, що не можуть уважати президентом польської републики людини, вибраної голосами ворогів Польщі, себто національних меншостий. В Варшаві вибухли розрухи, звернені проти нововибраного президента й лівих груп. Органи власти виявили своїм поведеннем симпатії до тих, що демонстрували проти президента.

Напружена отмосфера виладувалася замахом на Нарутовича.

Одначе замах мабуть не був у рахунку всепольських груп, бо після нього вони не виявили такої активности, яку повинні би виявити, коли-б замах лежав у їх плянах!

Новий президент Войцеховський, кандидат людовців, вибраний тими самими голосами, що Нарутович, себто так само дякуючи голосам національних меншостий.

Ось-так боротьба всеполяків за становище президента републики скінчилася поки-що для них невдачею.

Тепер почнеться боротьба за кабінет.

З огляду на велике число політичних груп у соймі скласти кабінет, який мав би постійну більшість, буде дуже важко. Всепольське з'єдиненнє мусіло би приєднати до себе ще якусь сильнішу або кілька менших польських груп, щоби утворити більшість. А то більшість, яка вибрала президента републики, занадто ріжнородна, щоб могла стати постійною підставою для правительства.

Коли візьмемо під увагу тільки польські групи в соймі, то всеполяки творять більшість. **І се є правдивий образ польського громадянства.**

Помагаючи своїми голосами польським лівим групам при виборі президента републики, **національні меншости затемнили сей образ.**

Хто не знає добре польських відносини, може мати враженнє, що польські ліві парті і національні меншости творять політичне угрупованнє, яке є здібне вивести Польщу з теперішнього хаосу, завести мир між народами, які складають польську державу і так поставити тривкі основи під будучність Польщі як держави народів. Що сим змаганням перешкаджають всеполяки, се явище зрозуміле: в кождім народі є, мовляв, шовіністи, отже не диво, що вона є і в Поляків.

Такий образ польських відносин — повторяю з натиском — **є зовсім фалшивий.**

Що міжнародній політичний світ може собі виробити такий образ про Польщу, **сьому винні національні меншости,** які при виборі президента републики вмішалися до боротьби між польськими партіями і рішили її в користь лівих партій.

Причиною сього становища національних меншостий є самообман, що коли президентом польської републики буде кандидат польських лівих партій, — то польська політика супроти національних меншостий буде лагіднійша, ніж була би, як би президентом републики був став кандидат всеполяків.

Є се самообман з двох причин:

По-перше тому, що на основі конституції президент не має ніякої влади. Він мусить санкціонувати те, що робить правительство, а правительство залежить від соймової більшости. Коли отже більшість сойму і правительство є противні політиці президента, то президент є безсильний.

По-друге тому, що самообманом є думати, ніби-то польські ліві партії в національнім питанню є ліпші від правих. І одні і другі хотять одного й того самого: щоби ті це-польські землі, які тепер Польща загарбала, на все остали при Польщі. І одні і другі хотять ті землі спольщити значить, скольонізувати їх польським елементом, насадити на них польську культуру, а місцеве не-польське населеннє звести до чисельної меншости й держати на становищі местеріяльної й культурної нужди, так щоб воно не могла мати ніякої політичної сили. І одні і другі хотять того, бо знають, що ті землі тільки тоді будуть забезпечені для, коли будуть спольщені. А ріжняться одні від других тільки тим, що всеполяки хотять те спольщенне переводити радикальними способами, щоби перевести його як найшвидше, бо бояться, що відносини можуть змінитися на некористь Польщі, а ліві партії хотять найперше уступками примирити непольські народи з польською державністю, а потім польщити їх землі, поволи, але тим певнійше. Коротко кажучи: всеполяки хотять не-польські народи по части спольщити, по части винищити; ліві партії хотять їх найперше зробити „добрими громадянами Польщі", а потім поволі польщити.

З огляду на сю політику одних і других інтереси національних меншостий не є одинакові.

Такі національности, які є розсипані між польським народом, як Жиди, по части також Німці, можуть мати інтереси в тім, щоб побідили ліві партії. Ті меншости мусять жити між Поляками і з Поляками, отже їм може залежати на тім, щоб виробити можливі форми співжиття.

Зовсім инші є інтереси таких національних меншостий, які **на своїй землі є більшістю,** а меншістю є вони тільки тому, що їх землю насильно прилучено до Польщі і вони супроти цілого польського народу є меншістю. Їм треба змагати до того, щоб як найшвидше **відірвати від Польщі.**

Помагати, щоби в Польщі настав лад, щоб уложити якієь можливі форми співжиття між Поляками й ними, значить, приковувати себе до Польщі.

В їх інтереси лежить, щоби в Польщі як найдовше панувало безладде, щоби боротьба між Поляками й не-польськими народами як найбільше загострювалася. Бо все те ослабляє Польщу, не дає їй сконсолідуватись. А від слабої Польщі лекше відірватися, як від сильної.

Таки політики супроти Польщі лежить передовсім в інтересі українського народу. **Ослабляти, розбивати Польщу,** — а не скріпляти!

Коли те, що українські посли помогли польським лівим партіям до побіди при виборі президента републики, причиниться до ослаблювання, до розбивання Польщі, то се є добра політика. Коли ні, — то се є зла політика.

Бо українським послам у польськім соймі повинен диктувати їх політику **тільки український інтерес.** А він є: ослаблювати, розбивати Польщу!

23' грудня 1922.

Д-р Михайло Лозинський.

КІЛЬКО ЗЛОЖИЛИ ПООДИНОКІ ГРОМАДИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ

(Девятий виказ).

Від 1. вересня 1922 до 10. січня 1923).

1.	Detroit, (Hamtramck) Mich. 1681.75 Detroit, Mich. 1022.75	$2704.50
2.	Chicago, Ill.	1493.00
3.	Cleveland, O.	1483.00
4.	New York City	1465.00
5.	Philadelphia, Pa.	1216.16
6.	Woonsocket, R. I.	746.50
7.	Newark, N. J.	506.00
8.	Yonkers, N. Y.	422.00
9.	Chester, Pa.	397.61
10.	Auburn, N. Y.	375.00
11.	Passaic, N. J.	374.45
12.	Ambridge, Pa.	373.53
13.	Brooklyn, N. Y.	347.00
14.	Jersey City, N. J.	345.00
15.	Centralia, Pa.	274.00
16.	Minneapolis, Minn.	272.75
17.	Baltimore, Curtis Bay, Md.	259.10
18.	Carnegie, Pa.	256.60
19.	Pittsburgh, Pa.	240.63
20.	Allentown, Pa.	206.57
21.	Northampton, Pa.	204.60
22.	Buffalo, N. Y.	196.52
23.	N. S. Pittsburgh, Pa.	174.00
24.	Hazleton, Pa.	150.00
25.	Wilmington, Del.	145.15
26.	Frankford, Pa.	137.0[illegible]
27.	Rochester, N. Y.	127.50
28.	Syracuse, N. Y.	124.75
29.	Cohoes, N. Y.	118.[illegible]
30.	Arnold, Pa.	118.00
31.	Bridgeport, Conn.	110.30
32.	Pittsfield, Mass.	100.95
33.	Lancaster, N. Y.	80.25
34.	Boston, Mass.	79.00
35.	McKees Rocks, Pa.	76.00
36.	Woodlawn, Pa.	72.75
37.	Bethlehem, Pa.	72.00
38.	Ramey, Pa.	65.65
39.	Manville, R. I.	64.00
40.	Bridgeport, Pa.	62.00
41.	McAdoo, Pa.	62.00
42.	Rossford, O.	57.00
43.	St. Joseph, Mo.	53.80
44.	Erie, Pa.	53.00
45.	Herkimer, N. Y.	50.00
46.	Little Falls, N. Y.	50.00
47.	Tams, W. Va.	47.15
48.	Glastonbury, Conn.	46.00
49.	Spring Valley, N. Y.	44.00
50.	Meriden, Conn.	43.00
51.	Yorkville, O.	42.50
52.	Butler, Pa.	41.76
53.	Houston, Texas	40.00
54.	Kent, Pa.	40.00
55.	Millville, N. J.	38.50
56.	Gary, Ind.	36.75
57.	Canonsburg, Pa.	35.00
58.	Monessen, Pa.	30.67
59.	Powers, W. Va.	30.00
60.	Shamokin, Pa.	30.00
61.	Braddock, Pa.	29.00
62.	Rankin, Pa.	26.50
63.	East St. Uouis, Ill.	26.40
64.	Granville, N. Y.	25.00
65.	Olyphant, Pa.	25.00
66.	Racine, Wisc.	25.00
67.	Trenton, N. J.	24.00
68.	Paterson, N. J.	23.50
69.	Coatesville, Pa.	22.[illegible]
70.	New Alexandria, Pa.	22.00
71.	Woodhaven, N. Y.	22.00
72.	Elizabeth, N. J.	20.00
73.	Toronto, Ont., Canada	20.00
74.	Washington, D. C.	20.00
75.	Stamford, Conn.	17.00
76.	Seymour, Conn.	15.2[illegible]
77.	Phippany, N. J.	15.00
78.	Youngstown, O.	15.00
79.	Toledo, O.	14.50
80.	Ford City, Pa.	14.00
81.	Altoona, Pa.	12.00
82.	Garfield, N. J.	10.50
83.	Westbury, N. Y.	10.50
84.	Bayonne, N. J.	10.00
85.	Burgettstown, Pa.	10.00
86.	Mahanoy Plane, Pa.	10.00
87.	Marblehead, O.	10.00
88.	No. Tonowanda, N. Y.	10.00
89.	Ogdensburg, N. Y.	10.00
90.	Olean, N. Y.	10.00
91.	Salisbury Center, N. Y.	10.00
92.	Shenandoah, Pa.	10.00
93.	Slickville, Pa.	10.00
94.	St. Paul, Minn.	10.00
95.	West Park, O.	10.00
96.	Worcester, Mass.	10.00
98.	Gary, W. Va.	9.00
99.	Rome, N. Y.	9.00
100.	Middletown, N. Y.	8.00
101.	Smoke Run, Pa.	8.00
102.	Adams, Mass.	5.00
103.	Addison, Conn.	5.00
104.	Benwood, W. Va.	5.00
105.	Brackenbridge, Pa.	5.00
106.	Broughton, Pa.	5.00
107.	Caro, Mich.	5.00
108.	Crabtree, Pa.	5.00
109.	Crompton, R. I.	5.00
110.	Decatur, Ill.	5.00
111.	Freehold, N. J.	5.00
112.	Gridley, Calif.	5.00
113.	Holyoke, Mass.	5.00
114.	Hornell, N. Y.	5.00
115.	Koppel, Pa.	5.00
116.	Leechburg, Pa.	5.00
117.	Loomis, N. Y.	5.00
118.	Lyon Falls, N. Y.	5.00
119.	Majestic, Ky.	5.00
120.	Marysville, Calif.	5.00
121.	Mishawaka, Ind.	5.00
122.	Osage, Iowa	5.00
123.	Plainsboro, N. J.	5.00
124.	Plandome, N. Y.	5.00
125.	Putnam, Conn.	5.00
126.	Watervliet, N. Y.	5.00
127.	Whipple Barracks, Ariz.	5.00
128.	Wilkes-Barre, Pa.	5.00
129.	Wilton, N. D.	5.00
130.	Winding Gulf, W. Va.	5.00
131.	Osage, Iowa	5.00

Українські громади в Америці! Бороніть Рідний Край, памятайте на Фонд Негайної Допомоги. Складайте жертви громадно і сейчас, а шліть їх до:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building,
WASHINGTON, D. C.

ЩО ПИШУТЬ ПРО ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ?

Громадянин Володимир Венгринович, пересилаючи до Місії у Вашингтоні 105 дол. на Фонд Негайної Допомоги від громади Бриджпорт, Конн., пише:

По вічу, яке відбулося недавно в нашій громаді в справі Фонду почався рух. Люде наші де тільки зійдуться говорять раз враз про події в старім краю. Завзяття зростає, а й нема тому дива, бо хтож може сегодня глядіти спокійними очима на катовану Ляхами нашу рідну землю. Говорять і про збірку. Всі як оден заявляються за дальшою потребою матеріяльної допомоги нашому Правительству. Кождий розуміє, що наш Уряд має тяжку працю і що його треба всіми силами попирати. І хиба найгірший виродок не дасть тепер на боротьбу в рідним краю та на допомогу визволенню тої землі де вже стільки літ ллється кров наших братів. Що правда маємо ще в Америці таких виродків і є вони навіть в нашій гормаді, але ми їх за Українців не рахуемо і до себе не припускаемо.

Наша громада має випробуваних і свідомих людей і ті народну справу всегда попирають. Ті поперли Національну Позичку, а тепер попруть ще і Фонд Негайної Допомоги.

Майте довіря до народа, а нарід Вас не опустить, бо видить Вашу справедливу і корисну працю. Даруйте, що посилаємо тільки 105 дол. Ми знаємо, що то за мала жертва. Але ми будемо старалися в короткім часі дещо більше призбирати.

В. Венгринович.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ, ЦЕРКВИ, ТОВАРИСТВА І КОМІТЕТИ ТА ВСЕ СВІДОМЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО!

„Фонд Негайної Допомоги вже кінчиться. Доложіть своїх трудів і підіпріть громадно ту так важну збірку! Подбайте, щоби в списах жертводавців видніло Ваше власне імя та імя Вашої громади на відповіднім місці! **Списи жертводавців — це списи українських жовнірів в Америці. Коли Ви ще не вписані до лісти українських жовнірів-борців, так впишіться і то зараз, виповняючи ще сьогодня ту картку та висилаючи її враз грішми на адресу:**

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Bilding, Washington, D. C.

П. Т. З отсею карткою посилаю на Ваші руки суму $..................

словами .... долярів, на Фонд **Негайної Допомоги Рідному Краєви.** Гроші ті мають бути вжиті Галицьким Урядом, якого головою є Др. Евген Петрушевич, на боротьбу о визволення Галичини з під ляцького наїзду. Посвідку прошу мені прислати на таку адресу:

.... імя

вул. ....

....

НАГЛІ СУДИ В БЕРЕЖАНАХ І У ЛЬВОВІ.

Наглий суд в Бережанах.

Дня 28. падолиста 1922 о год. 10 рано став перед наглим судом в Бережанах Василь Бодрик, літ 25, жонатий, властитель хати і ¼ морга города, громадянин з Явча, рогатинського повіту, обвинувачений прокуратором о злочин рабунку, поповнений нічю 16. XI. в Новій Гребли ад Книгиничі через забранне Каспрови і Зофії Касьорам готівки в сумі 6.000 марок, сорочки, куртки, пари чоботів і 1 кг. масла з револьвером в руках. Переслухано 19 свідків. Оборонцем з уряду установлено адв. д-ра Мих. Західного.

Відкинено внесення оборони що до некомпетенції наглого суду з причини неналежитого оповіщення заведення наглих судів в Явчу, а рівнож відмовлено внесенню оборони на піддание обвинуваченого лікарським оглядинам яко сифілітика в третій стадії для ствердження його непочитальности.

Дня 29. листопада о год. 10. рано запав присуд засуджуючий Василя Бодрика на кару смерти. Виконання кари смерти продовжено до год. 1. в пол. На телеграму оборони о помилування відповіла цивільна канцелярія Начальника Держави о год. пів до першої в полудне, що просьби не узгляднється, а присуд має бути в своїм часі виконаний.

О год. 1. під Рурисками в присутности Трибуналу, прокуратора, оборонця, духовника і лікаря д-ра Померанца відбулася екзекуція присуду, а Василь Бодрик поцілений влучними стрілами згинув на місци. При екзекуції асистувала сотня війска з наїженими багнетами, а польська публика приглядалася видовищу.

Наглий суд у Львові.

Перед наглим судом у Львові закінчено 2. м. м. розправу проти Михайла Ярини, Івана Щирого і Івана Підгайного, парубків з Руданець, коло Яричева, яких обвинувачено у злочині грабіжі, поповненому ними в ночі з 15. на 16. падолиста на жидівсьикх купцях, що вертали з крамом із Львова до Камінки Струмилової.

Обвинувачених боронили адвокати др. Евин, др. Батицкі і др. Живіцкі.

Розправа велася 2 дни і вислідом її було, що обв. Мих. Ярину засудив трибунал на кару смерти через повішенне, а справу двох останніх передано ізза суперечности в зізнаннях свідків, під розгляд звичайного суду.

Внесення оборони, що до некомпетенції наглого суду трибунал відкинув. Відмовною була також відповідь начальника держави на прохання о помилуванне засудженого. Супроти цего присуд смерти на Михайлі Ярині виконано в суботу о год. 1.10 в полудне на тюремному подвірю „Бриґідок" при вул. Казимирівській.

ПРИХІД УРЯДУ З ПРОГИБІЦІЙНИХ КАР

Федеральний прогибіційний уряд дістав за один рік кар за перетупленне прогибіції на суму 5 мілїонів 200.000 долярів.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим повідомляю всіх членів бувшого Українського Політичного Клюбу в Трой, Н. Й., що на послідним мітинґу висше згаданого Клюбу ухвалено з відомих причин цей Клюб розвязати, а гроші, які остались в касі, віддати членам. Отже касієр передав на мої руки $7.00. З тої суми я заплатив за книжку і звернув о. Й. Ялечкови членську вкладку, що робить разом $1.80. Осталось у мене $5.20. Бачучи якраз тепер нагоду обернути ці гроші на добру ціль, постановив я їх вислати на ювелейний дар для Богдана Лепкого.

Андрій Біндер, предс. бувшого . П. Клюбу в Трой.

КАРИКАТУРНА АМНЕСТІЯ

З нагоди своєї коронації видав румунський король амнестію (помилуваннь) яка заслугує на це, щоби дл явтіхи наших читачів подали її дословний переклад. Ось він:

Амнестовані: Артикул 1-ший. а). Всі політичні й пресові злочини, поповнені перед оголошенням цього декрету, б), Всі карігідні поступки, поповнені підчас ворохобних заворушень з нагоди злучення з Румунією Семигороду, Банату і Сиготу, але перед дефінітивним зорганізованнєм румунської держави. в) проступки, які поповнили румунські горожани проти закону о пашпортах та проти заряджень військових командантів відносно переступлення границь. Виняті тут ті, які допустилися й інших карігідних поступків супроти карного закона. — Артикул 2. Всі ті карігідні поступки повисших категорій, які ще викриті, або находяться в стані вислідження, слідства або розправи.

Цим кінчиться сей славний декрет. Отже хто амнестований?..

Замітимо тільки, що в артикулі 1. б) — не згадується ані Бесарабії. Це із зрозумілих причин, бо і Буковина і Бесарабія не прилучені ані не належать до румунської держави. Такі поступки цих громадян не можуть бути карігідними, а тимсамим не можуть бути й амнестованими.

Але по якому праву увязнювали і увязнюють наших людий під замітом „головної зради"? По якому праву держали їх місяцями по ріжних тюрмах краєвих і румунських; по якому праву засуджували їх на довгі роки тяжкої вязниці?

(„Буковина").

ЛИСТ З КРАЮ.

Купчинці.

Дорогі наші Швагре і Сестро! Нім приступлю до якоїсь балачки, то насамперед перепрошу Вас за се, що я до Вас такий довгий час нічого не писав. Аж нині якось вже взявся за перо та хоть дещо хочу Вам написати.

Тут в нас всі здорові. Літо якось поволи обробилисьмо, а ле найгірше з бараболями. Бо сеї осени була в нас велика слота, що такої ніхто не памятає. Що бараболі в поли є, в ямах, заледви що їх далося викопати, але возити ніхто не возив. І збіжє на стіжках замокло та зросло. Є випадки, що навіть цілі стіжки пігнили, як хто не накрив. В нас того нема, бо стіжки були накриті, але бараболі всі в поли. Тепер вже погода і мороз то якось їх повозимо; добре що викопані. Бракує палива, бо дерева з ліса не годен вивезти а солома зогнила.

В селі тепер терор, який не бував ще до того часу. Не знаю чи з причини виборів, чи чого иншого, досить що переслідування, масові арештовання, стан вимкновий. Були арештовані: Косар Вас. Михайло, Маліцький Андрій, Козакевич Павло і ще більше, за якусь „агітацію перед виборами"; хоть і так ніхто не голосував крім Поляків і Жидів.

В часі виборів була в селі мертва тишина; ніхто з хати не виходив. Так якби хто заповів. А польська газета писала, що „русіні тлумне глосували". От бачите, яка правда польської преси!

Ті ріжні надужиття та переслідування скріпили нас на дусі, що ми, як оден, стоїмо непохитно перед польським терором. Нема в нас боягузів, ніхто не боїться тюрми. Не застрашуть вони, тільки побуджують нас до народного обовязку. В селі нашім засновано читальню „Просвіти" та аматорський кружок, але жандарми недопускають до жадної вистави. Впрост розганяють і нема де навіть віднестися о поміч. Тепер час неспокою. Навіть і кооперативу нашу переслідують. За оден рік то нас 12 разів доносили до староства, а в кінці двох арештували, а то Косара і Маліцького. Ну що порадиш як не маєш сили: Мусимо терпіти, бо наш гріх, хоч і не всіх.

Був також проєктований в селі народний дім. Навіть інжінер виробив плян та коштопис і віднеслися ми в сій справі до Америки о поміч, бо ми самі не всилі на щось подібного. Але видно що десь заснула наша справа. Ніхто не інтересується там, а ми тут знищені на всім поли, нам тяжко рушитись, бо ми скуті. А однак ми не спимо а насилу встаємо та стараємся просвічати народ, бо інакше пропадем.

Мені довелось чути, що оден Американець з нашого села навіть потрафив насмішковуватися, що ми ніби то хочемо за американські доляри поставити собі дім. А чи це зле, як богатий бідному поможе? Сей чоловік є легко дух, а не свідомий Українець.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65 У. Н. С. повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітинґ братства відбудеться в неділю, 21. січня о годині 1. пополудні. Причина відложення мітинґу оказалась конечною, позаяк в неділю 14-го січна (на Новий Рік) о годині 7-мій вечером відбудеться Концерт заходом Банди бр. св. Володимира при співучасти тов. Боян, в парохіяльній гали при Савт і Ґрір ул., Елизабет, Н. Дж. Обовязком кождого члена явитись на концерті як рівнож і на мітинґу. — К. Качуряк, предс.; Д. Стадняк, секр.; М. Заканич, кас.

СВЯТО В ЧЕСТЬ АРТИСТКИ ЗАНЬКОВЕЦЬКОЇ

Ювилейне свято в честь М. К. Заньковецької з приводу сорокліття діяльности славної української артистки відбулося, як повідомляють із Киева, дня 15. грудня, 1922, в тамошнім Державнім Народнім Театрі ім. Марії Заньковецької. До комітету, який уладжував се свято, належали між иншими Театр ім. Шевченка, далі театри ім. Лібкнехта, В. Леніна, Г. Михайличенка, „Кунст.-Вінкл", Академія Наук, Академія Мистецтва, Муз.-Драм. Іститут ім. М. Лисенка, Студія „Березіль", Муз. т-во ім. М. Леонтовича, Культ. Комісія Ц. Тресту, Тео Губполітосвіти, видавництво „Час", Робирос, Робмис, Міськтком театру ім. М. Заньковецької і и.

ЗАРІБОК В БРІДЖПОРТ ВДОВОЛЯЮЧИЙ.

ПОРІВНАННЯ БРІДЖПОРТУ З МІСТАМИ ПОЗА СТЕЙТОМ. — ЗАГАЛЬНІ ЗАРІБКИ В БРІДЖПОРТ МАЙЖЕ РІВНІ З ДРУГИМИ В СТЕЙТІ.

Від нашого кореспондента.

Бріджпорт, 9-го січня, 1923.

Після всяких даних, Бріджпортські фабрики працюють і богатіють. Що-ж з робітниками? Чи дорабляються і вони також? Чи дістають вони в Бріджпорт відповідну платню, платню з якої можна вижити? П. Alpheus Winter, головний завідатель в Manufacturers' Association, говорячи за зарібки в Бріджпорт, висказав твердження щодо сего питання, опираючися на 158 фабриках в стейті Коннектикут. Його заява здається, чи не перша збірка статистичних даних загального положення зарібків в стейті Коннектикут. П. Винтер в своїм перегляді ситуації порівнює Бріджпорт з містами поза стейтом Коннектикут. Се кидає правдиве світло, в якій стадії фактично знаходятся зарібки в Бріджпорт.

„На перекір загальному віруванню — сказав п. Винтер — підстава платні в ріжних заводах і заняттях в Бріджпорт рівнається не тільки платням ріжних індустріяльних центрів в Коннектикут і Ню Інґленд, але також з другими платнями які платиться в фабриках на схід від Міссісіпі.

„Ся заява не є — так сказати-б — схоплена з повітря, а є оперта на зібраних цифрах перегляду заробітків переведених і в життю за місяць жовтень 1922.

„Се є правда, що платні в більших містах як в Бостон, Ню Йорк, Питсбурґ і Шикаго суть висші як платні в менших східних містах і індустріяльних місцевостях. Та є також правдою, що платні в полудневих стейтах суть низші як платні в північних і східних стейтах.

„Як доказ повисшого, оперте се лежить на факті і перегляді зарібків переведених через Employers Association в Дітройт, для котрого наш офіс подав також дати з Бріджпорт.

„Позаяк робітнича скаля є принята загально як мірило і образ для норми зарібків, буде достаточним навести скілька місцевостий розкинених по зазначеній території, з котрих всі подали найнизшу скалю плачення за просту, звичайну роботу протягом жовтня, а то 30 центів на годину. Міста сі суть: Akron, Ohio; Albany, N. Y.; Battle Creek, Mich.; Bridgeport, Conn.; Columbus, O.; Erie, Pa.; Hartford, Conn.; Indianopolis, Ind.; Muskegon, Mich.; Milwaukke, Wisc.; Moline, Wisc.; Philedelphia, Pa.; St. Louis, Mo.

„В богато більших містах наведених показується, є висша мінімальна скаля плачення; для ілюстрації, Cincinnati, Ohio 33 цнт.; Cleveland, Ohio; Newark, N. J., New York City і Pittsburgh, Pa. 35 цнт.; Boston, Mass., Buffalo, N. Y., Chicago, Ill. і Detroit, Mich. 40 центів.

„Декілька полудневих міст подаючих скалі, виказують мінімальну скалю платні меншу як в Бріджпорт; наприклад Louisville, Ky., Memphis, Tenn. і Wilmington, Del. 25 цнт., підчас коли Nashville, Tenn. подає 20 цнт.

„Поваги гідним фактом після Бріджпортського погляду є, що загальна одногодинна платня тут, для кождого з ріжних фахів робітника є приближно рівна з другими — факт доказаний після статистики що тільки зібраної нашим офісом після зарібків з 158 індустріяльних фабрик знаходячихся в стейті.

„Загальна платня на годину для 18-ти з 53 робітничих клясифікацій, викінчених в сім перегляді була такасама в Бріджпорт як і в стейті. Є се також фактом, що де є ріжниця між Бріджпортськими зарібками і стейтовими, чи то більша чи менша, ся ріжниця не є більша як цент або два майже в кождім випадку.

„Хотяй може виглядати комусь може і дивним, сей стейтовий перегляд зарібків є се перша спроба довідатися з оригінального жерела підстави платень які мають місце в ріжних індустріяльних місцевостях сего стейту"

Розуміється, треба мати на памяти, що коли платні в більших містах суть висші, життєві обставини суть також дорожші, щоб вирівнати ріжницю. З другої сторони, всякі нагоди в Бріджпорт, відносячіся до здоровля, клімату, відповідного помешкания, старання про школи, розривки, товариського життя як також спільного пожиття, що характеризує Бріджпортські фабрики, те все взяте разом, творить робітниче життє в Бріджпорт приємним.

ЗАСУД ЧЛЕНА КУ-КЛАКС-КЛЕНА

Стейтовий суд в Лилингтоні, Норт Каролайна, засудив на 12 місяців вязниці Марка Мура за те, що він перебраний в одіне потайної організації Ку-Клакс-Клена з каптурою на голові зайшов в ночі до дому свого сусіда І. Ферклода, щоби доручити йому погрозу Ку-Клакс-Клена, що його жде кара, як він не стане голосно осуджувати орґанізації.

ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР ДЛЯ БОГДАНА ЛЕПКОГО.

Дальше зложили:

57.	Тома Пиндус від товариства Українська Січ, 282 від. У. Н. Союза, в Сиракюз, Н. Й.	$10.00
58.	Мартин Пелех, Филаделфія, Па.	2.50
59.	Товариство Подільська Січ, 8 від. У. Н. Союза, Йонкерс, Н. Й. (збірка членів)	10.00
60.	Братство св. Володимира, 130 від. У. Н. С., Ню Йорк	10.00
61.	Франко Ватрал, Меджестик, Кентокі	1.00
62.	Григорій Левуш, Елмайра, Н. Й.	1.00
63.	Тов. Запорожська Січ, Оборн, Н. Й. (збірка)	6.00
64.	Братство св. Андрія, 30 від. У. Н. С., Бреслав, Па.	5.00
65.	Юліян Дула і Іван Марусяк, Вест Нютон, Па., зібрали	5.00
66.	Григорій Болюх, Правиденс, Р. Ай.	1.00
67.	Андрій Сидор, Правиденс, Р. Ай.	1.00
68.	Явдоха Заходник, Правиденс, Р .Ай.	1.00
69.	Дмитро Лободяк, Правиденс, Р. Ай.	50
70.	Братство св. Петра і Павла, 58 від. У. Н. С., Ютика, Н. Й. (збірка членів)	17.00
71.	Українська грецько-католицька церква Рождества Пр. Діви Марії, Шикаґо, Ілл. (Савт Сайд)	7.00
72.	Товариство Запорожська Січ, 117 від. У. Н. Союза, Ню Йорк, Н. Й. (збірка членів)	8.65
73.	Бр. св. Йосифа, 157 від. У. Н. С., Бенвуд, В. Ва.	4.80
74.	Андрій Біндер, від розвязаного Українського Політичного Клюбу і збірка в Трой, Н. Й.	8.20
75.	Ом. Костюк, Гейзелтон, Па.	1.00
76.	М. Клапко, Филаделфія, Па.	1.00
77.	Братство св. Димитрія, 95 від. У. Н. С., Пен Еллен, Назарет, Па.	7.05
78.	Товариство Запорожська Січ, 75 від. У. Н. Союза, Тітройт, Миш. (збірка членів)	6.00
79.	Братство св. Арх. Михаїла, 147 від. У. Н. С., Еллентавн, Па. (збірка членів)	18.95.
	Разом	$133.65
	Передше оголошено	383.47
	Всього досі разом	$517.12

* * *

59. — З товариства Подільська Січ, в Йонкерсі, Н. Й., одержали ми із збіркою отсей виказ жертводавців:

На ювелейний дар нашому поетови Богданови Лепкому на річному мітінгу Тов. Подільська Січ, 8 від. У. Н. Союза, дня 17. грудня, 1922, зложили: П. Чупровський 1.50, Ів. Сокирка 1.25, Н. Турчин і В. Мандзій по 1.00, А. Кривий, Г. Скробач, В. Голят, Ів. Іващишин по 50 цнт., М. Федьків, Й. Романич, Н. Гавриляк, Й. Верес, Ів. Лагойда, О. Бабій, П. Кучман, Г. Сакала, С. Пилипишин, С. Салій, Я. Салій, Н. Чорій по 25 цнт., дрібна збірка 25 цнт., разом $10.00.

В залученню посилаємо чек на 10 долярів котрі просимо переслати нашому поетови. На сю ціль повинні памятати всі українські братства, сестриця і Товариства в Америці і показати сим, що ми вміємо цінити свою українську літературу і її творців, та що такому чоловікови, котрий працював до старих літ для свого народу, не дамо загинути на старші літа.

С. П., член зборів.

65. — З Вест Нютон, Па., прислано із збіркою виказ жертводавців:

На ювилейний дар для Богдана Лепкого зложили: Юліян Хула 75 цнт., Юліян Проць, Николай Палюга, Васько Шевчик, Варвара Світна по 50 цнт., Лесько Булій, Михайло Демко, Дмитро Ковальчак, Петро Спринський, Василь Шущук, Михайло Васько, Іван Марусяк, Семен Стробранські, Стефан Буржаловскі по 25 цнт. Разом $5.00. Зібрали Юліян Хула й Іван Марусяк.

70. — Братство св. Петра і Павла з Ютики, Н. Й., із збіркою прислано отсе писмо:

На річних зборах братства дня 17. грудня, 1922, зібрано отсей різдвяний дар для Богдана Лепкого: Бр. св. Петра і Павла, 58 від. У. Н. Союза 5.00, П. Ликтей, Л. Гарматюк, С. Круковський, П. Михайлюк, Д. Матвіїв, В. Маліцький по 1.00, В. Лисогір, М. Кочинаш, В. Бойко, К. Крук, Г. Романів, М. Кіман, О. Кузьо, С. Романяк, О. Онишак, І. Сороковський, Й. Карпишин, І. Горейко по 50 цнт. Разом $17.00.

Наш відділ зрозумів теперішнє прикре становище Б. Лепкого і хотяй в малім числі членів але зі щирим серцем що зміг жертвував і кличе всі відділи У. Н. Союза, щоби споминули за наших писменників у старім краю, котрі в теперішню пору в голоді і холоді пропадають. Ми тут в Америці не будемо бідними, коли зложимо по пару центів, а памятаймо, що громада по нитці а буде сорочка. Нас кличуть о тисячний дар, тож ми, Браття Члени Укр. Нар. Союза, віднесімся зі щирим серцем і сповнім се діло та зложім для Б. Лепкого навіть тритисячний дар, щоби він міг більше працювати для України. — В. Лисогір, секр. 58 від. У. Н. С.

71. — Від українськог грецько-католицької церкви Рождества Пр. Діви Марії в Шикаго, Іл., одержали ми із збіркою отсе писмо:

До Хвальної Редакції „Свободи":—

В залученню посилаю переказ на $7.00 для п. Богдана Лепкого яко ювилейний дар. Дня 17. грудня м. р. було в парохіяльній галі на Савт Сайд Шикаго протестаційне віче на якім зібрано $9.53 на телеграми з протестом. Дві телеграми коштували 2.48, а решту гроший, $7.00, парохія призначила яко дар для нашого славного писменника і поета Б. Лепкого. Гроші прошу негайно йому відіслати й оголосити се у „Свободі". — о. Лев Вань.

73. — З Братства св. Йосифа в Бенвуд, В. Ва., із збіркою одержали ми отсе писмо:

Хвальна Редакціє: — Засилаю на ювилейний дар для Богдана Лепкого жертву $4.80, яку я зібрав від членів 157 від. У. Н. Союза. Хотяй не велика та сума, але нехай буде нашому славному писменникови приємна, бо вона щира. Подаю по іменах жертводавців: Ванько Стрілецький 1.00, Іван Чмирід і Одекса Гайдук по 50 ц., Гр. Місько 30 ц., І. Душіль, М. Шевчик, Т. Казюта, Г. Снігура, Г. Місько, П. Канюк, О. Салик, Г. Лесько, Д. Косар і М. Ленчак по 25 ц. Разом $4.80. — Іван Чмирід, секр.

74. — Від д. Андрія Біндера, з Чарлзтон, С. К., одержали ми із збіркою отсе писмо:

Хвальна Редакціє: — В залученю пересилаю даток на ювилейний дар для нашого славного поета Богдана Лепкого. Я вірю, що загал зрозуміє велику працю шановного Ювилята і сповнить свій обовязок на час. Шановному Ювилятови желаю жити ще многі літа для рідного народу. — Жертвували: Від бувшого Укр. Пол. Клюбу в Трой $5.20, Андрій Біндер, Гілько Долинний, Гр. Лановий по 1.00. Разом $8.20. — Андрій Біндер.

76. — Д. М. Клапко, з Филаделфії, Па., зі своєю жертвою прислав отсей лист:

Хвальна Редакціє: — Прочитав у „Свободі", що Хвальна Редакція занялася збіркою на ювилейний дар для нашого славного писменника Богдана Лепкогоі посилаю й від себе маленький дар на сю гарну ціль. Нехай кождий з нас дасть бодай маленьку жертву, аби виросла приречена сума як найскорше, та щоб мія американських Українців було добре записане, що вчасі недолі рідного краю вони тямили про рідне писменство і його славних працівників. — М. Клапко.

77. — З братства св. Димитрія в Пен Еллен Назарет, Па., із збіркою одержали ми отсе писмо:

На річнім мітингу братства дня 17. грудня м. р., на поклик секретаря зложили на ювилейний дар Богданови Лепкому отсі члени: Н. Гіль, І. Чорній, М. Морикін, Т. Домбровський, Н. Сеник, С. Яремчук по 50 цнт., М. Романишин 30 ц., М. Гурин, П. Чорній, І. Парубочий, В. Прус, М. Данило, Л. Клим, Ю. Борута, Ф. Мазепа, Н. Мельник, М. Кобрин, С. Ковальчук, В. Мацко, Ф. Меч, П. Згода, В. Кріль по 25 ц. — Разом $7.05. — Іван Чорній, секр.

78. — З товариства Запорожська Січ, в Дітройті, Миш., одержали ми із збіркою отсе писмо:

Хвальна Редакціє: — Подаю до відома, що товариші Запорожської Січи, 75 від. У. Н. Союза, на річнім мітингу зложили ювилейний дар Богдана Лепкого в квоті $6.00, котрі отсим пересилаю. Імен жертводавців не подаємо. — Петро Даньчишин, предс., Стефан Франків, секр.

79. — З Братства св. Михаїла в Еллентавн, Па., одержали зі збіркою отсей лист:

Світла Редакціє: — Дня 17. грудня м. р. відбувся мітинг братства св. Михаїла в Еллентавн, Па. На тім мітингу предсідатель представив коротенько справу ювилейного дару для Богдана Лепкого. Присутні члени радо приняли се до відома і всі одноголосно призначили Дмитрови Рудакевичеви і Григоріеви Саликови, щоби занялись сею збіркою. Та не так було дуже тяжко перевести сю збірку, бо патріоти члени нашого братства самі свої жертви принесли до стола.

Честь Вам, Браття, 147 відділу, що так гарно знали вшанувати 50-літній ювилей нашого славного писателя Богдана Лепкого. Честь і тим, котрі ще дадуть, бо ще не всі дали. Зложили отсі: о. Василь Турула $5.00, Іван Білань, Дмитро Рудакевич, Іван Собчак, Григорій Біленький, Григорій Салик по $1.00; по 50 цнт. зложили Григорій Фарниак, Григорій Пипюк, Стефан Мельничук, Антін Максимяк, Николай Худик, Василь Гайдай, Іван Коромець, Андрій Дибач, Ілія Сокальський, Стефан Музика; Кость Потіха 30 цнт.; Іван Когут, Павло, Малий, Стефан Цибенько, Теодор Андрухів, Дмитро Ярома, Константин Блащак, Стефан Салаш, Гнат Тихоліс, Дмитро Войтович, Лев Хота, Николай Пастернак, Дмитро Мороз, Антін Салаш, Юрій Луців по 25 цнт.; В. Ракочий 15 цнт. — Разом 18.95. Гадаю, що і решта членів не остануться позаду в сій справі. — Д. Р.

* * *

Дальші жертви просимо посилати до „Свободи", яка буде оголошувати виказ жертв і листи, а зібрані гроші буде сейчас висилати д. Богданови Лепкому.

ДОПИСІ

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА.

Віче на фонд негайної помочі рідному краеви.

Дня 17. грудня м. р. відбулось заходом місцевої Громади протестаційне віче як також і збірка на поміч рідному краеви. Віче отворив місцевий парох о. С. Милянич. В короткій а палкій бесіді він представив присутним вічевикам теперішне положення рідного краю, який виставлений на поталу ворожих ляхів переносить гірші злидні, чим навіть за татарського лихоліття. І тому ми мусимо запротестувати перед американським правительством проти такого безправства над українським населенєм в Галичині. О. Милянич відчитав телеґраму в анґлійській мові, і радить конечним додати слова „and Lemkiwshchyna, western part of the Ukrainian People of Galicia", мотивуючи тим, що українське населенє на Лемківщині відчуває так само велику кривду заподіяну їм ляхами. В кінци вказує конечність зорганізовання всіх Українців в Америці в одну боєву лінію, бо коли покажемо свою силу, то всякі наші вороги будуть інакше числитися з нами. Радить завязати місцевий комітет „Обєднання", котрий би занимався збіркою фондів для рідного краю та взагалі попирав політичну акцію проти ворогів.

По скінченню о. Милянич попросив зібраних, щоби вибрали президію до перепровадження віча, почім вибрано одноголосно: Андр. Процько, пр. і Шараварка секр. Вибраний голова віча виступив на сцену і опять представив важнійші події на галицькій Україні. Переповів вкоротці про вибори до польского сойму, і як ляцькі жандарми змушували голосувати укр. галицьке населенє проти їх волі під напором баґнетів, та в який спосіб винищують укр. галицьку інтеліґенцію арештами, муками а то і розстрілами. Сказав про процес Федака і других героїв за святу справу України. Вказуючи на факт, що найкращий цвыт паде жертвою польських катів взиває вічевиків, щоб всі як оден стреміли до одної цили. Хай усунуться всякі незгоди і партії, а подаймо собі усі руки, бо сего вимагає від нас народний обовязок.

Опісля Шараварко відчитав резолюції по українськи, котрі принято одноголосно і ухвалено вислати до стейтових конґресменів і сенаторів у Вашінґтоні. Оден з присутних виступає і домагаєсь, щоби слово „українське" вичеркнути з резолюції, бо він Лемко а Лемки не є Українці. На гали повстав сміх і самі Лемки вносять протест проти їх образи, бож вони віками задержали своє українство серед навали ляцкі.

Відтак д. М. Білянський мав реферат про життя українських Стрільців, який викликав глубоке зворушенне на слухачів.

Потім забрав голос Шараварко яко делеґат на Укр. Конґрес що відбувся в Филаделфії і подав в коротці звіт із нарад.

О. Костюк забрав відтак голос і вніс, щоби зарядити збірку зараз таки на гали. Збірку розпочато і хотяй дехто з вічевиків не був приготований, все таки зібрано $141.00. О. Милянич зібрав дрібними датками по церкві $26.00. Разом $167.00. Із того зараз на другий день вислано до місії у Вашингтоні $126.00, а решту збірки буде доповнювати нововибраний комітет „Обєднання", котру пізнійше оголоситься в часописах.

Потім наступив вибір комітету „Обєднання", до котрого увійшли представителі всіх місцевих товариств і парохії.

Вибраний комітет уконституувався в слідуючий спосіб: А. Процько, голова; І. Палагнюк, заст.; О. Шараварко, секр.; О. Костюк, заст. секр.; В. Шляхтянчин, кас.; Ю. Радинський, А. Пелехач і Ю. Устянівський, контрольори.

Ш—о.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Маніфестаційні збори в Перт Амбой.

Заходом Горожанського клюбу і всіх братств і товариств, відбулися у нас дня 3-го грудня збори в справі негайної помочи рідному краеви, на яких промовляли добродії Е. Ревюк і Р. Слободян. Зараз по Службі Божій за покликом Впр. о. кан. Чаплинського в церкві, парохіяни зійшлися на галю під церков, де застали вже згаданих бесідників. Предс. зборів д. Іван Ваверчак отворив короткою промовою збори, привитав бесідників і рівнож вияснив зібраним ціль зборів. Опісля предсідатель покликав на першого референта д. Е. Ревюка.

Впов. Е. Ревюк в одногодинній бесіді представив зібраним які то богатства і ріжного рода добра находяться на нашій українській земли. Він представив, чому то наші сусіди, як відвічний ворог Лях, Мадяри, Романія а також і Росія (котра таки цілком не може обійтись без українського шпихліра) простягають свої лапи на українську землю. Вкінці завізвав присутних до боротьби через складання жертв на негайну поміч та пожелав щоби як найскорше діждалися, аби на українській земли запанував і правив сам своєю волею український хлоп. Другий з ряду бесідник Впов. Слободзян в своїй довгій горячій бесіді представив зібраним страшний образ ляцького знущання, як арештовання, наглі суди, розстріли і ріжного рода муки, які завдають кляті ляхи під теперішню пору на нашій рідній земли. Вкінці завізвав зібраних до жертв як і що хто може, щоби стати разом в ряди із своїми рідними проти спільного ворога і боротись так довго, поки над славним містом Львовом не засіяє синьо-жовтий прапор. Опісля забрав слово наш Впр. о. Кан. Чаплинський, який в першій мірі подякував за щирі і патріотичні бесіди згаданим бесідникам і загрів присутних до складання жертв на негайну поміч. До вписовання жертв упрошено Впов. Слободяна. Предсідатель еще раз подякував Вповажаним бесідникам і всім присутним за участь на вічу. Відтак приступлено до збирання жертв.

Жертвували слідуючі: по $25: Впр. о. Кан. Чаплинський і Павло Гаврилів; по $5: Йосиф Голіньовський, Іван Гаврилко, Стефан Грабар, Теод. Бережанський, Микола Шийка, Михайло Вітів, Стеф. Куций, Григорий Ґеба, Іван Ваверчак, Катарина Мельникевич, Ілько Чижик, Теод. Пізнак, Петро Стопень, Іван Стек стар., Тов. Зап. Січ; по $3: Луць Поборчак, Данило Петрів, Н. Н.; по $2: Дмитро Швайлік, Василь Дригинич, Юлія Зволинська, Гр. Бабин, Тома Мощар; по $1: Стеф. Бачинський, Семен Федейко, Прокіп Цоню, Григ. Шевчик, Микола Колодій, Данило Гураль, Іван Наумець, Павло Ліщавка, Мих. Кобрин, Ілько Федин, Кость Іванців, Іван Курець, Стефан Стечишин, Йосиф Мельникевич, Григ. Лишик, Іван Хомий, Іван Стек молод., Катерина Лишик, Микола Ридош, Василь Козак, Іван Лопінус, Дмитро Макар, Стефан Савка, Петро Кричковський, Іван Сташків, Василь Феденишин, Петро Макар, Василь Дзюбатий, Пилип Щуцький, Ілько Щвайлік, Йосиф Ваверчак, Гілусь Петрів, Григорий Волошин, Максим Стах, Василь Копій, Максим Михалюк, Юрий Лишик, Мих. Сеґін, Микола Романець, Василь Тришньовський, Іван Цап, Т. Пашула, Іван Ґелета, Іван Балух, Мих. Чумер, Йосиф Шпак, Мих. Павук, Іван Швайлік, Онуфрий Ковальський, Дмитро Матейчак, Мих. Дмитрів, Параскевія Макар, Андро Мизерний; по 50 цнт.: Теод. Ватраль, Гр. Дячишин, Марія Ґелета, Іван Ґурняк, Данило Візничак.

Разом зібрано $201, які заслано вже на призначене місце.

Мих. Чумер, секр. зборів.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

На поміч рідному краеви.

Дня 9-го грудня, Теґ-дей 1922 року відбувся у нас Теґ-дей для помочі рідному краеви а саме для бідних вдів, сиріт, інвалідів і т. д.

День випав не дуже відповідний для збірки та еще до того і мало людий взяли участь і тому зібралисьмо малу суму, бо тільки 268 дол. і 60 ц. На то малисьмо розходи а власне звернули за подорож дівчатам з Ансонії, дівчатам з Ню Бріттен, за відзнаки, почтові переписки і таке инше усього розходу $60. Чистих гроший зістало 208 дол. 60 ц. Ті гроші віддалисьмо до Ню Гейвен Бенк. Дня 30. грудня 1922 післалисьмо 100 дол. до Галичини для бідних вдів і сиріт, 50 дол. для інвалідів, 50 дол. гроші вислані на адресу „Земельний Банк у Львові.

Післалисьмо так званий дрефт число чека 24. Там мають отримати в американських долярах. Решта гроший остала в банку, а необавки пішлемо цю решту також до рідного краю.

Ню Гейвенський Комітет сердечно дякує тим усім, що брали участь в тім дни рівнож кличе до усіх Українців, щоби де тільки можливо так само постаралися о „Теґ-дей" на поміч нашим рідним людям.

Наша Галичина не спить, але чекає і на нашу поміч. Коли хочемо, щоби проклятую ляшню прогнати із рідної земліці, то найлучший спосіб подати їм як найбільшу грошеву поміч. Це наш довг для своїх рідних сторін, для своїх рідних людий.

Хай живе Україна!

Константин Марущак.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ.

Народній податок.

Наша громада ніяк не хоче остати позаду інших. За старанєм місцевого дяко-учителя відограно у нас „Гостину св. Николая", причім діточки-школярчики відспівали ріжних пісень і відограли виставу як найкраще. Не забули ми також про наш обовязок для рідного краю. У церкві, при парастасі за поляглих борців зібрано $5.63, а відділ 347 У. Н. С. зложив місячний податок, так, що вже вислалисьмо перший даток до „Обєднання". Крім того наші колядники пішли колядувати на „Рідну Школу", а що зберуть, буде виказано у „Свободі". Хай буде честь добрим людям за добру народну роботу.

Оден з учасників.

РОСФОРД, ОГАЙО.

Українське протестаційне віче.

В неділю 17. грудня м. р. відбулося в гали Андрея Андриця українське віче в справі протесту проти ляцьких надужить в Сх. Галичині.

Віче отворив місцевий парох о. І. Думич, обяснивши публиці, в якій справі відбудеться віче і попросив присутних о вибір президії.

По виборі громадянин Михайло Корнова як предсідатель привитав присутних і подякував за довіре.

Відтак попросив п. Михайла Майорчика (з Гемтремк, Міш.) на референта, котрий в повтораргодинній горячій промові представив публиці усі способи ляцьких тортур над українським народом в Східній Галичині, та толкував чому нема успіху для нашого народу, хоч кілько ми вже апелювали до ріжних аліянтських держав, та конференцій, а се власне тому, що в нас брак солідарности, брак орґанізації.

Відтак предложив, щоби помагати всіми силами в обороні Галичини.

Другий говорив п. Ілія Дорош з Толідо, котрий в палкій мові предложив знова зібраним, як ляхи масово арештують невинних людей, та знущаються над нашими братами та сестрами в старім краю, як ллється невинна кров молодих українських героїв за свободу свого народа, та вніс щоби слати протести до наших сенаторів, та конґресменів прости ляцького дикуньства, а при тім сказав, що доти не буде гаразду між нашим народом, доки наш нарід не стане як гніздо осів, що коли одну руш, то всі летять та біда коли ворога допадуть. Так мусить бути і в нас „всі за одного, а оден за всіх!"

Опісля п. Мих. Майорчик представив, що дуже красним ділом булоби, якби тут в Росфорд заснувався відділ „Укр. Січовиків", що з охотою принято, і сейчас вписалося 17 членів.

На закінченнє забрав еще кілька слів місцевий парох о. Думич, та подякував присутним, що узяли так велику участь в зборах, та просив не забувати на негайну поміч для нашого правительства та обороні рідного краю Східної Галичини.

Віче закінчено відспіванєм „Ще не вмерла" і „Не пора".

На гали зібрано 39 дол. Жертви зложили слідуючі: М. Корнова 5 дол., І. Кушнір і Д. Бобак по 2 дол., О. Невойда, І. Федчук, П. Кушнір, П. Зінкевич, Н. Петришин, Й. Бобак, Н. Проць, А. Масник, І. Холявка, Н. Андриць, І. Лоняк, М. Бобак, І. Добуш, І. Крупяник, Д. Копина, Т. Бобак, А. Їж, М. Фалайло, Й. Рощіпка, М. Палиничка, Г. Вульчак, А. Андриць, В. Богаченко, П. Теплий, М. Завойський, М. Крупяник, І. Дорош по 1 дол., М. Вульчак, П. Андриць, П. Бобак, М. Кушнір, Н. Кушнір, М. Копина по 50 цнт.

Всі розійшлись домів, лиш самі Січовики полишились еще на гали, щоб зпоміж себе вибрати старшину.

Олекса Невойда, секр.